

„Jara skokem přibývalo...“ - delší verze článku

Asi se všichni shodneme na tom, že letošní jaro je výjimečné. Na jednu stranu jej vnímáme víc než jindy, protože chvíle v přírodě jsou vzácné, na druhou je to všechno tak nějak pokažené panujícími starostmi. Když se ale nad tím člověk zamyslí, nutně si nakonec uvědomí, že tohle není nic nového. Všichni naši předkové to prožívali nejméně po část svého života těžce, ať už měli zrovna válku nebo bídu nebo cokoli podobného. A pro všechny bylo posilou, když přišly po zimě první teplé dny a všechno se projasnilo.

"... Nic mi není, babičko, v sobě mám radost, že musím plakat," odpovědělo děvče. A stařenka sehnula se, políbila vnučku na čelo a pohládila jí líce, neříkajíc ani slova. Znalat svoji Barunku!

Z které knížky je tahle ukázka, není určitě potřeba zmiňovat. A kdyby se náhodou našel někdo, kdo by to nevěděl, tak počítám, že zrovna on se nechal odradit tím starodávným názvem – a tím pádem v tuhle chvíli už čte někde jinde něco jiného. My ostatní se zatím můžeme zamyslet nad tím, známe-li Barunku tak dobře, jako ji znala její milá babička. Víme o ní to, co jsme se učili ve škole, pak jsme slyšeli nejrůznější chvály a po roce 1989 zase naopak podezření spojená s jejím soukromým životem, různé dohady a senzací. Jaká asi byla doopravdy?

Za sebe si myslím, že její povahu dobře vystihl jiný můj oblíbený spisovatel, Jindřich Šimon Baar, když o ní napsal v Paní komisarce a v navazujících Osmačtyřicátnících a Lúsech. Kdysi dávno jsem se v našem časopisu už zmiňovala o tom, jak byla Barunčina babička ohleduplná a jak k tomu vedla i vnučata, ať šlo o soucit k lidem, nebo ke zvířatům. I když je příběh příkrášlený, tohle je jistě napsáno podle pravdy, protože jinak by na tom autorce nezáleželo a v knize by to nezdůraznila. Stejně tak je nepochybné, že oba manželé Němcovi byli opravdu takovými vlastenci, jak se o nich traduje. Dá se to odhadnout podle toho, co všechno museli kvůli tomu snášet.

Dnes už je pro nás samozřejmé mluvit rodným jazykem a číst české knihy. Za časů Boženy Němcové se ale tohle vše muselo doslova vybojovat. A tak popis jarních krás, pro nás už možná otřepaný, byl ve své době ojedinělou literární lahůdkou. Kniha Babička byla navíc napsána v době, kdy bylo autorce obzvlášť smutno a kdy hledala ve vzpomínkách klid a povzbuzení. Pro sebe, ale i pro všechny budoucí čtenáře. A kolik jich za ta léta už bylo!

... Jara skokem přibývalo; lidé pracovali již v polích, na hoře na stráni vyhřívaly se ještěrky a hadi, že se jich děti, jdouce na podzámecký vrch fialky a konvalinky hledat, vždylekly; babička jim ale říkala, že se nemají co bát, že do svatého Jiří žádné zvíře není jedovaté...

-ah-